

[Ministeren for offentlige arbejder.]

eventuelt skulle ind i arbejdernes landsorganisation, men jeg ved, at de pågældende stadig har under meget stærk overvejelse at indmelde sig i arbejdernes faglige landsorganisation.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt man stadig skal bevare medlemskabet fra telefonselskabernes side i Dansk Arbejdsgiverforening, henviser jeg til, hvad jeg sagde ved sagens behandling forleden: jeg vil stadig overveje dette spørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om kirkers brug, sognebåndsløsning m. m.

Valgt blev: *Lysholt Hansen, Bladt, Hougaard, Bjørn Krogh, Th. Mikkelsen, Carl Nielsen, Johan Nielsen, Elna Syvertsen, Helge Larsen, Skov Thulesen, Vagn Bro, Damsgaard, Østergaard, Baagø, Gottschalck-Hansen, Edv. Jensen og Morten Lange.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m.

(Første behandling findes i tidenden sp. 536, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 131).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Teichert: Som det fremgår af den omdelte betænkning, har udvalget holdt 4 møder. Den højtærede landbrugsminister har besvaret de af udvalget stillede spørgsmål på en udmærket måde, og dette har været medvirkende til, at der nu er udsigt til en omtrent enstemmig tilslutning til lovforslaget her ved anden behandling.

Af de indhentede oplysninger fremgik det, at der også har været stigning i byggeomkostningerne for gartnerier og havebrug, specielt til opførelse af drivhuse. Dette har man i statens jordlovsudvalg ikke været bekendt med ved indstillingen til landbrugsministeriet om forhøjelserne af de forskellige lånesatser. Derfor har udvalget over for landbrugsministeren fremført ønske om, at også gartneribrugene får en forhøjelse af lånebeløbene, et ønske, som ministeren har imødekommet ved at stille de i betænkningen nævnte og af et flertal i udvalget tiltrådte ændringsforslag. Et flertal, socialdemokratiets, venstres, det radikale venstres og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget, indstiller herefter lovforslaget til vedtagelse med disse ændringer.

Det konservative folkeparti mener ikke at kunne medvirke til lovforslagets gennemførelse. Det høje ting får nok at vide hvorfor, da man ønsker selv at motivere sin stilling.

Niels Ravn: Med hensyn til ændringsforslagene nr. 1, 2 og 3 til § 2, stillet af landbrugsministeren og tiltrådt af flertallet, om en yderligere forhøjelse af udlånsatserne til gartneribrug på 2 000 kr., skal jeg oplyse, at det konservative folkeparti ikke kan medvirke til disse ændringsforslags gennemførelse, og at vi vil undlade at stemme om dem.

Hvad selve lovforslaget angår, må jeg gøre den bemærkning, at vore betænkneligheder ikke er blevet mindre under udvalgsbehandlingen. Efter de oplysninger, vi dér har fået, står det stadig klarere for os, at interessen for den brugsstørrelse, der her er tale om, i høj grad er faldende. For blot

[Teichert.]

3-4 år siden blev der oprettet ca. 200 nye brug om året. I året 1959-60 var dette antal faldet helt ned til 126 nye husmandsbrug plus 28 gartneribrug, og i 1960-61 er der indtil nu oprettet 101 nye husmandsbrug og 17 gartneribrug, altså en stærkt faldende kurve. Ser vi dernæst på antallet af kvalificerede ansøgere, viser det sig, at kurven er endnu mere faldende: for 1959-60 var der 299 ansøgere, heraf 179 kvalificerede, for 1960-61 210 ansøgere, heraf 127 kvalificerede, altså et ret voldsomt fald.

Ja, vil nogle måske sige, men der er dog stadig flere ansøgere om året end nyoprettede brug. Det kunne for så vidt se ud til at være rigtigt, men der er dog ingen ansøgere, som ikke har fået brug, hvis de ønskede det. Forklaringen er den, at mange ansøgere er, om jeg så må sige, egnsbundet; såfremt de ikke kan få et brug i den lokalitet, som de føler sig knyttet til, ønsker de ikke at få et brug. I de områder, hvor der virkelig oprettes nye brug, hvor vi har den nyindvundne jord, i Vestjylland, i Ringkøbing amt, på de nyopdyrkede arealer omkring vildmoserne er vi i den situation, at vi praktisk taget ingen ansøgere har eller i hvert fald meget få.

Hvis vi ser på selve udlånsbehovet og på, hvordan det har formet sig i de seneste år, vil vi se en tilsvarende udvikling.

Hvad først angår jordfonden, stilles der som bekendt heraf 10,9 mill. kr. årlig til rådighed til indkøb af jord og til lån. I 1959-60 er der indkøbt jord og anvist lån for i alt 11,5 mill. kr. Der er ved salg af stamparceller i samme tidsrum indkommet knapt 4 mill. kr.; det giver en reel udgift på 7,5 mill. kr., altså væsentligt mindre end det beløb, der årlig stilles til rådighed. For 1960-61 er tallene indtil nu for indkøbt jord og anviste lån 6,4 mill. kr. og for salg af stamparceller knap 3 mill. kr. eller en reel udgift på 3,5 mill. kr. I alt for disse 2 år har der været en reel udgift på 11 mill. kr. eller omtrent det, der anvises pr. år.

Nu ved jeg meget vel, at der gør sig det forhold gældende i administrationen, at de beløb, der indkommer ved salg af stamparceller, går ind i jordfonden igen og kan ikke på ny komme til anvendelse, før der kommer nye bevillinger; og det er grunden

til, at vi til trods for det forholdsvis beskedne behov i relation til udlånsbeløbene årlig oplever og formodentlig mange år frem i tiden kommer til at opleve, at den højtærede landbrugsminister kommer til folketinget, til finansudvalget og beder om en forhøjelse af lånebeløbet for det pågældende år. Det skyldes altså det forhold, at den indtægt, jordfonden har ved salg, bindes og først kan anvendes på ny, efter at der igen er givet en bevilling.

Hvis vi ser på jordfondens samlede udvikling gennem de seneste år — jeg har set på de sidste 5 år fra 1954 til 1960 — viser det sig, at den er vokset med over 25 mill. kr., altså med mere end 5 mill. kr. pr. år. Det viser klart, at det er ikke midler, man savner, det er snarere muligheder for at kunne anvende dem.

Hvad angår de direkte udlån af statskassen, har vi det samme forhold. Ser vi på de sidste 2 år — der stilles som bekendt 20 mill. kr. årlig til rådighed — er der for 1959-60 kun anvendt 14,5 mill. kr. af disse 20 mill. kr.; til rest er der altså 5,5 mill. kr. Indtil nu er der for 1960-61 brugt 8,5 mill. kr., til rest er der 11,5 mill. kr. Altså er der til rest for de sidste 2 år 17 mill. kr.

Når vi dertil føjer, at landbrugsministeren i henhold til udlånslovens § 7, stk. 4, har ret til at overføre udlånsbeløb, der ikke er anvendt i det ene finansår, til det næste finansår, vil der også her ske en ophobning af de midler, vi har til rådighed, en ophobning, man overhovedet ikke har brug for. Lægger man dertil, at man ved henvendelse til den nye realkreditfond for landbruget kan få den oplysning, at fonden i høj grad anser det for en af sine opgaver at medvirke ved långivning på de områder, der her er tale om — man har specielt nævnt indkøb af suppleringsjord, tillægsjord — er det i hvert fald ikke pengemidler, der mangler på disse områder. Tværtimod, det, der mangler, er muligheden for at få anvendt de beløb, man har til rådighed.

Jeg ved, at ministeren hertil plejer at svare: ja men vi har jo en landbokommission, der sidder og arbejder; vi må afvente det resultat, den kommer frem til. Jeg afventer med stor interesse denne landbokommissions arbejde. Jeg stiller store forventninger til resultatet af det, men tiden går jo. Vi har store problemer, der trænger

[Teichert.]

sig på. Jeg tænker på problemet omkring forkøbsretten og på problemet vedrørende sammenlægning i langt højere grad, end der er mulighed for i dag. Vi må tage med ind i billedet sammenlægning af ejendomme, hvor det drejer sig om en lille ejendom, der ligger op til en større ejendom. Man kan klart skønne, at denne for lille ejendom ikke under nogen omstændigheder senere kan komme i betragtning med tillægsjord til andre for små brug, men dette må gøres muligt.

I en tid, da der er så hårdt brug for investeringer, er det beklageligt, at man fortsætter med disse investeringer, som for en stor dels vedkommende efter vor opfattelse er fejlinvesteringer.

Jeg skal derfor på det konservative folkepartis vegne opfordre landbokommissionens formand, den højtærede landbrugsminister, til at gøre sin indflydelse gældende i så vid udstrækning som overhovedet muligt for at fremme landbokommissionens arbejde på de områder, der har relation til hele vor lovgivning.

Med disse bemærkninger skal jeg give udtryk for, at det konservative folkeparti ikke kan medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Bækgaard: Vi er glade for, at det udvalg, som har beskæftiget sig med det foreliggende lovforslag, har taget hensyn til de ønsker, som vi fremsatte ved første behandling af lovforslaget, således at lånebeløbet til gartnerierhvervets produktionsapparat er blevet gjort større; men vi beklager, at det ikke, som vi foreslog dengang, er sket på bekostning af de lånebeløb, der er stillet til rådighed til beboelsesbyggeriet ved gartnerier, men at det blot drejer sig om en forøgelse af selve lånebeløbet. Da mit parti ikke mindst efter de oplysninger, som det ærede medlem hr. Niels Ravn nu har fremført, ikke kan gå ind for det, der nu er foreslået, kan vi ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Landbrugsministeren (Skytte): Må jeg sige til det ærede medlem hr. Niels Ravn, at jeg havde egentlig heller ikke ventet, at han og hans parti skulle blive omvendt under udvalgsbehandlingen. Jeg tror egent-

lig, at det ærede medlem havde besluttet, at han ikke ville lade sig omvende, og derfor undrer det mig altså ikke, at det ikke er sket.

Til de betragtninger, det ærede medlem fremførte, skal jeg nøjes med at sige, at de rent faktiske oplysninger, han kom med, kan jeg kun bekræfte. Jeg går ud fra, de bygger på de oplysninger, jeg selv har givet, og disse har altså styrket det ærede medlem hr. Niels Ravn i den anskuelse, at vi ikke burde fortsætte udstykningen, heller ikke i det forholdsvis beskedne omfang, der er stillet forslag om, og som praktiseres i dag. Tidligere havde jeg den opfattelse, at det konservative folkeparti i hvert fald var velvilligt stemt for en vis udstykning. Partiet har, så vidt jeg husker, også selv stillet ændringsforslag herom vedrørende tyndt befolkede egne og i den sydlige del af landet. Jeg forstår på det ærede medlem i dag, at også det er et standpunkt, man har forladt.

Jeg vil gerne oplyse om arbejdet i landbokommissionen, at vi holder hyppigt møder, og fra min side vil det blive fremmet, der overhovedet kan fremmes; men det er klart, at en kommission af et sådant omfang og med et så omfattende arbejde må have tid til at forberede de resultater, der helst skal komme ud af dette kommissionsarbejde. Derfor kan jeg ikke her give løfter om, hvornår vi ser resultater. Jeg har det håb, at der ikke behøver at gå år og dag, som man siger, før man ser de første resultater.

Jeg takker udvalget for dets arbejde, og jeg takker de partier, der slutter op om lovforslaget.

Niels Ravn: Jeg takker den højtærede landbrugsminister for tilsagnet om, at der ikke skal gå år og dag, før landbokommissionen kan tilendebringe sit arbejde på disse områder.

Jeg har kun en enkelt bemærkning yderligere til den højtærede landbrugsminister, der sagde, at vi nu helt havde forladt tanken om at støtte udstykningen. Det har vi ikke. Vi står fortsat fast på det standpunkt, at de midler, der er til rådighed fra jordfondens side, fuldt ud dækker udgifterne til udstykningsbehovet. Der findes fortsat områder, hvor vi mener, det er forsvarligt at oprette nye brug, men vel at mærke

[Niels Ravn.]

nye brug af en helt anden størrelsesorden end dem, vi har set til dato.

Hermed sluttede forhandlingerne.

§ 1, ændringsforslagene nr. 1, 2 og 3, § 2, således ændret, og §§ 3-7 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om statstilskud til private gymnasieskoler.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1499).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1-11 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om statstilskud til private studenterkursus.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1499).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Ved første behandling af forslag til lov om statstilskud til private studenterkursus spurgte det ærede medlem hr. Poul Thomsen, om man i tilfælde af, at de 14 elever, der i henhold til forslaget § 3, stk. 3, udgør minimumselevtallet pr. klasse, ikke kan opnås, kunne slå to klasser sammen og på denne måde opnå anerkendelse.

Hertil kan jeg svare, at den pågældende bestemmelse ikke vedrører spørgsmålet om anerkendelse, men alene spørgsmålet om nedsættelse af tilskuddet. Afgørende her er derfor ikke den enkelte klasses elevtal, men gennemsnittet for elevtallet i samtlige klasser. Det er derimod ifølge § 1 b en forudsætning for at oppebære statstilskud, at det gennemsnitlige elevtal beregnet over en periode på de tre sidste kursusår ikke har været mindre end 8 pr. hold.

Poul Thomsen: Jeg vil gerne takke undervisningsministeren for svaret, som jeg mener har gjort det ud for en udvalgsbehandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1-10 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om statens overtagelse af Vordingborg Seminarium.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 737, fremsættelsen i tidenden sp. 1311).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om statens overtagelse af Gjedved Seminarium.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 753, fremsættelsen i tidenden sp. 1311).